

Stockholm den 30 september 2015

R-2015/1127

Till Justitiedepartementet

Ju2015/05200/L5

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 25 juni 2015 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet För att brott inte ska löna sig (SOU 2015:67).

Utredningen har haft ett tvådelat uppdrag, dels att genomföra en utvärdering av tillämpningen av förverkandeformen utvidgat förverkande, dels att föreslå ett genomförande av direktivet 2014/42/EU om frysning och förverkande av hjälpmedel vid vinning av brott i Europeiska unionen.

Advokatsamfundet, som instämmer i att förverkande i och för sig är ett effektivt verktyg för att bekämpa viss typ av brottslighet (särskilt den organiserade grova brottsligheten), vidhåller den kritik avseende en mängd rättssäkerhetsaspekter som Advokatsamfundet pekat på tidigare i sitt remissyttrande inför den nya lagstiftningen kring utvidgat förverkande.¹ Advokatsamfundet anser alltjämt att det finns flera inslag i nuvarande lagstiftning som inte är godtagbara från rättssäkerhetssynpunkt. Exempelvis är det inte godtagbart att kunna förverka utbyte från en inte närmare preciserad brottslig verksamhet (dvs. annan än det som den tilltalade döms för), att sambandet mellan egendomen och den brottsliga verksamheten inte behöver styrkas fullt ut, m.m. Utifrån dessa utgångspunkter kan inte heller Advokatsamfundet ansluta sig till de slutsatser som görs i betänkandet om att utvidgat förverkande bör användas i betydligt större utsträckning än vad som görs i dag.

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande (Ju2006/6572/L5) den 6 november 2006 över departementspromemorian Utvidgat förverkande m.m. (Ds 2006:17), liksom de yttranden rörande förverkandefrågor som anges i detta yttrande.

När det gäller utredarens slutsatser och lagändringsförslag med anledning av direktivet, har Advokatsamfundet i och för sig ingen erinran mot de slutsatser som görs i fråga om hur direktivet bör genomföras i svensk rätt. Advokatsamfundet instämmer i utredarens uppfattning att man vid genomförande av direktivet (som är av minimikaraktär) bör vidta lagstiftningsåtgärder endast i de avseenden som direktivet uttryckligen kräver det och då heller inte gå längre än vad som följer av direktivet. Advokatsamfundet delar dock, bland annat mot bakgrund av vad som anförts ovan, inte bedömningen att den rådande balansen i förverkandelagstiftningen mellan rättssäkerhet och intresset av effektivitet i brottsbekämpningen är väl avvägd och anser att betydligt större hänsyn till aktuella rättssäkerhetsaspekter måste tas vid implementeringen av direktivet.

Även om direktivet kräver lagstiftningsåtgärder i linje med den som föreslås avseende brottslighet som utövas i organiserad form (utöver brottslighet för vilken föreskrivs fängelse i fyra år eller mer), är Advokatsamfundet kritiskt till att utvidgat förverkande föreslås även kunna utlösas av att någon döms för ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i två år eller mer om det utgjort led i en brottslighet som rör deltagande i en kriminell organisation. En sådan ordning kommer sannolikt innebära en rad kvalifikationsproblem med åtföljande rättsosäkerhet och tillämpningsproblem.

Avslutningsvis vill Advokatsamfundet erinra om vikten av att personer vilkas egendom berörs av ett beslut om förverkande, i enlighet med direktivets artikel 8.7 ska ha rätt till försvarare under hela förverkandeförfarandet. Detta gäller särskilt i de fall då frågan om förverkande uppkommer utan samband med åtal för brott (då den tilltalade normalt har rätt till en offentlig försvarare), t.ex. vid särskild talan om förverkande hos tredje man.

Med tanke på förverkandefrågans art och betydelse för den enskilde är det självfallet också så att det bör vara fråga om en rätt till offentlig försvarare, ersatt av allmänna medel.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg